

Albertina Hejdenberg

Albertina Elisabeth Hejdenberg föddes i Martebo den 11 november 1854 som det tredje av sex syskon. Föräldrar var statardrängen Lars Hejdenberg och hans hustru Lena Maria Hallberg, båda födda i Hall.

I husförhörslängden för Martebo församling från 1861 finns noterat att Albertina från år 1861 "går i skola i Hall". Hon bodde då vid morföräldrarna på Hallshuk. I skol-katalogen för Hall folkskola redovisas att Albertina började i andra klass den 17 maj 1862.

Albertina slutade sin skolgång i Hall folkskola under höstterminen 1867 utan anmälan. Lärare under skoltiden var folkskollärare JP Pettersson. Antagligen återvände Albertina efter avslutad skolgång till Martebo.

På nyåret 1873 lämnade Albertina sitt föräldrahem i Martebo hon är då 18 år och flyttar till "Medebys grund" i Hall, fadern är död sedan 10 år. Albertina flyttar in till morföräldrarna, f.d. lotslärlingen Joacim Hallberg och Anna Lisa Friberg som tillsammans med sonen Erik Petter Hallberg arbetade och fiskade på Hallshuk. De bodde i kalkstenshuset på fastigheten Hall Hallshuk 1:24, huset kallar vi i dag "Albertinas hus". Erik Petter var Albertinas morbror.

Morfadern Jocim Hallberg dog i början av år 1874 och i slutet av det året tog Albertina tjänst som piga hos f.d. kyrkvärden Rasmus Berntsson vid Medebys. Där stannade hon i ett år, varefter hon i slutet av 1875 flyttade till snickaren Rasmus Petter Hägg i Norrbys, där hon hade tjänst i några år. I slutet av 1870-talet återvände hon till mormodern och morbrodern. Mormodern Anna Lisa Hallberg dog på våren 1885, då blev Erik Petter och Albertina ensamma kvar i huset. I slutet av år 1910 dog Erik Petter och först därefter kunde huset uppkallas efter Albertina. Erik Petter testamenterade vid bouppteckningen sina tillgångar till Albertina.

Efter Erik Petters död så bodde Albertina tidvis vid Manda Wilk som ägde kapellhuset (fastigheten Hall Hallshuk 1:11). Albertina försörjde sig nu med att hjälpa folk i bygden med hushållsarbete av alla slag. En dag när Albertina gick till Grönbjers för att hjälpa till vid familjen Stenbom så mötte hon en flock ungdjur som hon var tvungen att mota bort för att komma fram. Albertina blev då attackerad, stångad och nästan ihjälslagen av en kviga. Hon kunde till slut krypande ta sig tillbaka till Manda Wilk för att få hjälp. Hon var en lång tid sängliggande och hennes skador fick självläka. Till slut var hon så bra att hon kunde återuppta sitt arbete med att hjälpa till vid hushållen i bygden. Min svärfar Hartvig Olofsson är uppfödd på Hallshuk, han berättar att vid något tillfälle fick han följa med Albertina när hon skulle arbeta vid Västös gård. De gick då upp på Hamnberget vid fyren och fortsatte fram till Sojden, där tog man av till höger in på Likvägen. På Likvägen gick man cirka 200 m åt Norrbys därefter tog man till vänster in på en stig som gick uppe på klinten förbi kalkugnen och fram till Västös.

En dag när Albertina arbetade vid Fritjof Wästöö, Hågvards med att skura salsgolvet blev hon hastigt sjuk och dog. Wästöös höll begravningen för Albertina. Sigurd Pettersson, Hall tillverkade kistan. Albertina dog den 22 april 1921, vid 66 års ålder.

Albertina begravdes på Hall kyrkogård, men var graven finns är obekant då hennes behållning inte ens räckte till en sten på hennes grav, men minnet efter henne lever i det namn som var hennes och som hon fick ge till huset på Hallshuk.

Albertines hus var mycket gammalt, illa medfaret och säkert svårt att hålla varmt. Albertinas livshistoria ur kyrkoböcker och husförhørsprotokoll är summarisk och vi kan endast ana hur hennes fattiga liv såg ut. Hon hade fem syskon som vi inte vet något om, fadern dog när hon var nio år och efter en besvärlig skolgång lämnade hon vid 18 års ålder föräldrahemmet och flyttade till huset vid Hallshuk. Här fick hon dela det enda rummet med sin morfar och mormor och en morbror. Man kan fundera över vad det kan ha varit som gjorde att hon lämnade sitt föräldrahem för att trängas med de gamla på Hallshuk. Hade något särskilt hänt som tvingade henne att flytta hemifrån. Efter morfaderns död tycks hon ha kunnat försörja sig som piga hos bönder i närbelägna gårdar. Vid 25 års ålder återvänder hon till huset i Hallshuk och där kom hon att stanna livet ut. Några år därefter dog mormodern och därefter var det Albertina och Erik Petter som delade hushåll under mer än 25 år. Erik Petter dog år 1910, Albertina var då 55 år och blev ensam kvar i huset i ytterligare 10 år tills hon själv gick ur tiden år 1921.

Det är inte mycket vi vet om denna fattiga och tappra kvinnas liv här på Hallshuk. Hade hon några vänner, fanns några ljuspunkter i hennes tillvaro, eller var det enbart umbäranden och sorger. Hur var förhållandet till morbrodern som hon under så många år bodde tillsammans med i husets enda rum där det säkert många gånger var kallt och dragigt klimat. Kyla, trångboddhet och bristfällig hygien måste ha varit hennes dagliga följeslagare. Någon "socialhjälp" fanns inte att få, livet måste många gånger ha varit en kamp för överlevnad. Hon bodde på Hall i 52 år varav 47 år i huset här på Hallshuk.

Säkert är det många andra människor på den gotländska landsbygden som levt under liknande förhållanden som Albertina, i anonyma fiskar- och torparfamiljer, pigor och drängar och andra som för länge sedan är glömda människor men som ändå är värda att minnas och som är en del av vårt lands historia långt före vår moderna välfärds tidevarv.

Bouppteckning efter fiskaren Erik Petter Hallberg, Medebys Hallshuk i Hall.

**No 55 den 13 mars 1911 på ting med Gotlands norra härads registrerad:
Betygar på Häradsrättens vägnar.
Nordström**

År 1911 den 2 mars förrättades bouppteckning efter **fiskaren Erik Petter Hallberg, Medebys i Hall socken** som afled derstädes den 30 december 1910, boet uppgafs af

hans mångåriga **Husholderska Albertina Hejdenberg** och som den aflidne intet varit gift, efterlemnar han som närmaste arvinge allenast en syster **Enkan Fredrika Albertina Karlsson, Kyrkebys i Hejnum socken** samt antecknades och verderas som följer.

Tillgångar

Man och lagårdsbyggnader stående på ofri grund å Medebys i Hall socken, enär dessa äro små och gamla upptages till 150 kronor.

Löseegendom

En ko 100 kr, 12 st höns 12 kr,	112:- kr
1 säng 6 kr, soffa 10 kr, ½ ds stolar 6:-,	22:- kr
komod 6 kr, skänk 10 kr, bord 5 kr. mindre bord 1 kr,	22:-kr
väggur 5 kr, fickur 12 kr, spegel 2 kr,	19;-kr
	175:-kr

Sängkläder och linnen.

6 st hufore m dynor 12 kr, 2 st madrasser 2 kr,	14:-kr
2 st stopptecken 10 kr, 3 st filter 18 kr,	28:-kr
4 st lakan 8 kr, 4 st örngott 2 kr,	10:-kr
6 st handdukar 2 kr, 2 st borduker 1,50 kr	3,50
	55:50 kr

Kokkärl och husgerådssaker

kopparkittel 6 kr, kopparpanna 2 kr	8:-kr
2 st kaffepannor 4 kr, malm mortel 3 kr	7:-kr
1 par malmstakar 2kr, ett par af glas 1kr,	3:-kr
3 st jersygrytor 1,50 kr, 2 pannor 0;50 kr	2:-kr
diverse köksaker af bläck m.m. 2 kr,	2:-kr
½ ds. glas 0,50 kr, 2½ ds. talriker 4,50 kr	5:-kr
½ ds kaffekopper 1 kr, kaffekanna m.m. 3 kr	4:-kr
	31:-kr

Fiskeredskap

2 st båtät 20 kr, 6 st strömmingsgarn 20 kr,	40:-kr
3 st nät 6 kr, 4 kbf angler 4 kr, div tåg,	10:-kr
	50:-kr

Diverse

1 bunn 3,50 kr, 2 st baljor 4 kr, 3 st spann 2,50 kr	10.-kr
1 dricksk 2 kr, 2 st lampor 1,50 kr, 2 st kistor 1 kr,	4,50
den aflidnes gångkläder uppt. till	25:-kr
	39,50kr

Summa tillgångar kronor

501:-kr

Skulder och afgående poster.

Begravningskostnader 60 kr

Till Lärbro sparbank 90 kr

Till Anton Larsson i Glästäde 11,25 kr

Boförteckningskostnader 5 kr

Summa kronor 166,25 kr

Utvisande boet en behållning af kronor 334,75

Att allt detta blifvit riktigt uppgifvet och ej med något med vett eller vilja blifvit uteglömt kan med ed styrkas när så fordras.

Albertina Hejdenberg

Her i jemte företeddes testamente af den 21 januari 1909 till förmån åt Albertina Hejdenberg som bevakas.

Sökande efter uppgift antecknad och verderad betygar:

Anton Larsson

I bouppteckningen efter Erik Petter testamenterar han sin kvarlåtenskap till Albertina.

Tillgångarna efter Erik Petter utgöres av mycket enkel och begränsad lös egendom, i hemmet fanns endast inventarier för den dagliga överlevnaden. I denna miljö levde sedan Albertina ensam i ytterligare 10 år, säkert många gånger under svåra förhållanden och socialt armod.